

החברותא

בס"ד ערש"ק פרי בשלח ט"ו שבט תשפ"א

החברותא בטאנן פנימי לחברים גליון מס' 649

פנינים יקרים

ויהי בשלח פרעה וכו' (יג, יז) נשאל במדרש וכי פרעה שלחם והא כתיב א-ל מוציאם ממצרים (במדבר כג, כב) אלא הכי פירושו ע"י שלא היה הגאולה בזכות ישראל רק בחסד ה' לכן לא היה יכול לשלום מדה"ד לגמרי לאבד המצריים והיה להם קצת שייכות וחבור עוד על בני ישראל ולכן נאמר ויהי לשון צער, אמנם אח"כ בקריעת ים סוף, שמסרו בני ישראל נפשם לה' או נאבדו המצרים ובאבוד רשעים רינה, ואז נתברר כי א-ל מוציאם ממצרים וכו'.

וה' הולך לפניו יומם בעמוד ענן לנחותם הדרך וכו' (יג, כא) פרש"י לנחותם כמו להנחותם ע"י שליח, ומי הוא השליח? עמוד הענן וכו'. וצ"ב למה צריכים את עמוד הענן להיות כשליח הלא הקב"ה הולך לפניו בכבודו. הענין כי באמת כבודו בכל מקום רק אינו נגלה כי אם בלכבות בשכל בלתי מזדמן, לפי אלו הענינים ישיג מראות כבודו הכל לפי האדם המקום והזמן, כפי שפירש הרה"ק משה אלשיך זצ"ל בפסוק הנה אנכי שולח מלאך אל המקום אשר הכינוי. כך שבאמת כבודו יתברך בכל מקום רק זה המקום מוכן יותר להשגתו מחמת טהרתו מקליפות האויר, ודו"ק.

דבר אל בני ישראל וישבו ויחנו לפני פי החירות (יד, ב) יש לדקדק למה בכל עשר מכות שהביא על המצריים במצרים לא היו צריכים איזה סיוע מישראל ועכשיו הוצרך שישראל ישובו לחנות לפני פי החירות, אבל הענין שעיקר הגם של קריעת ים סוף היה רק מחמת האמונה. ובתוכם מה שנאמר להם לשוב ולחנות לפני פי החירות ויעשו מבלי לערער אלא בזה שהאמינו בה' ובמשה עבדו, זכו לקריעת ים סוף כי בכח האמונה נשברו כל מערכות השמים.

ואכבדה בפרעה ובכל חילו וידעו מצרים כי אני ה' ויעשו כן (יד, ד) פרש"י ואכבדה בפרעה כשהקב"ה מתנקם ברשעים שמו מתגדל ומתכבד, לכאורה הרדיפה אחרי בני ישראל לא מובנת איך ימולא לרדוף אחרי ראותם כל המכות האלה, אלא הקב"ה חיזק כ"כ את לב פרעה שלא יוכל להתגבר על עצמו מלרדוף אחרי בני ישראל למרות הידיעה שסופן להאבד מן העולם. בזה ידעו כבוד ה' וזה מעשה נורא למאד למבין, ולעיניהם אכבד וד"ל.

ויאמר משה אל העם אל תיראו התיצבו וראו את ישועת ה' אשר יעשה לכם היום (יד, יג) פירוש אל תראו את עצמכם מה שאתם בצרה, רק התיצבו וראו את ישועת ה', פירוש שתהיה הישועה לה' על דרך האמור (ישעיה סג) בצרתם לו צר, ועל דרך (תהלים קז) ויצעקו אל ה' וגו' ממצוקותיהם וישועם, ואז תראו את הישועה אשר יעשה לכם ממילא כנ"ל.

ויוגד למלך מצרים כי ברח העם וכו' (יד, ה) הגם שיצאו ביד רמה בכ"ז חשבו שהם ברחו כי בפועל היו במצרים רד"ו שנה וחשבו שעדיין נשאר להם קץ שנה לשחרור.

התיצבו וראו את ישועת ה' וגו' (יד, יג) נראה לבאר על פי מה שכתב דישועה הבאה ע"י הקב"ה בעצמו הוי ישועה נצחית, והיכי דהאדם זוכה לישועה בדין ע"י שהוא צדיק או הקב"ה בעצמו מושיע לו (על לוט ואשתו שהישועה לא באה בזכותם נאמר אל תביט אחריו). וזה שכתוב התיצבו וראו... כנ"ל. (תכלת מרדכי)

ה' ילחם לכם ואתם תחרישון, ויאמר ה' אל משה מה תצעק אלי (יד, יד) יש להבין איפה מצינו שצעקו, ונראה כי משה רבינו אמר לישראל בלשון תמיהה, כלומר ה' ילחם לכם ואתם תחרישון? מדוע הנכם שותקים, והתחילו מיד לצעוק מעומק הלב, אחר זה ויאמר ה' אל משה מה תצעק אלי דבר אל בני ישראל ויסעו. (עבודת יששכר)

שיחת קודש ממורנו ורבנו זיע"א

שיחת אור ר' אשר זיע"א פרשת תצא - פארט פאבא לזפאס ע"ה א.א.

מבקשים תמיד שיבוא משיח ולא יודעים מה זה משיח. זה שלאדם לא טוב והוא מבקש שיבוא משיח ויהיה טוב, וכי לזה יקרא משיח? האם זה משיח?

משיח ענינו היסח הדעת, שמסיחים את הדעת, דהיינו אמונה פשוטה, כמו שאמרו אין בן דוד בא אלא בהיסח הדעת, ומהי אמונה פשוטה? ביום שישי האחרון לפנות ערב הייתי צריך ללכת למקוה, יצאתי מהבית והתחלתי ללכת עד שהתעייפתי ולא יכלתי להמשיך. רציתי לחזור ולא יכלתי. פתאום אני רואה איש למולי, הבטתי לראות מי הוא, וכשהתקרב אני רואה אברך מוכר. שאלתי אותו "מה אתה עושה פה", והוא עונה "אינני יודע", "מה פרוש אינך יודע" אמרתי לו "אתה באת לקחת אותי". כששמע שעדיין לא הייתי במקוה אמר לי שאם ארצה יקח אותי למקוה, אך מי יודע אם נספיק מכיון שעוד חצי שעה הדלקת הנרות. אמרתי לו תביא אותי למקוה וכבר נסתדר, נגיע הביתה להדלקת הנרות. וכך הוה. הגענו בדיוק בזמן. בדרך הוא אומר לי שהוא לא יודע מה פרוש "אמונה", נעניתי לו: יהודי חי כ"כ הרבה שנים ועדיין לא יודע מהי אמונה? הבט וראה: מי שלח אותך לכאן, אני יצאתי לדרך והתעייפתי, לא ידעתי איך אני מגיע עכשיו הביתה, אינני יכול ללכת ברגל. מה עשה הרבש"ע, אתה יצאת מהבית, והוא הכניס לך בראש רעיון ללכת, ואתה בעצמך לא ידעת להיכן, הרי אף פעם לא הגעת לכאן בזמן כזה, ביום שישי לפנות ערב. והוא אמר לי נכון, קרה לי דבר מוזר, יצאתי

מהבית מבלי לדעת לאן, והגעתי לכאן. אמרתי לו: זה נקרא אמונה, אדם לא יודע כלום מה שהוא עושה. לא משנה מה הוא עושה, הוא לא עושה כלום, זהו היסח הדעת. ומבשרי אחזה אלוהה - מבשרי, ממני בעצמי, מזה שאינני יודע להיכן אני הולך - אחזה אלוהה, אני מאמין שזה הוא, ואני רואה את הסיבה שנסתבה ממנו.

האברך היה כמשתומם, והודה: אני מוכרח להתחיל להאמין. כל החיים שלי - למעלה משלושים שנה - לא ידעתי מהי אמונה, עוד לא הייתה לי אמונה בחיים שלי. אני מוכרח להאמין שיש משהו. הנה מי שלח אותי לכאן? אינני יודע. ואת מי מצאתי? אותך, שהיית זקוק לי בגלל שהיית צריך רכב, ואתה מספר לי שרצית ללכת למקוה, למרות שלא התחשק לי להגיע הביתה אחרי הדלקת נרות לא היתה לי ברירה והלכנו, ולבסוף עוד הגענו בזמן.

זוהי אמונה, לדעת שהוא - סיבת כל הסיבות - מסובב את הסיבות. וזהו אורו של משיח. וחסרון האמונה הזו הוא הגלות, שהשכינה היא בגלות, במכאובים, מפני שאף אחד לא עולה בדעתו להתעורר מהסיבות שנשלחו אליו לחיות עם השכינה הקדושה, ו"מבשרי" - ממנו בעצמו, להגיע ל"אחזה אלוהה", אף אחד. כל אחד כאוב מהמכאובים שלו, ולא משנה ממה, הוא כאוב, והוא לא חושב ולא חי את הסיבות שמסובבים אליו, ולא חי עם סיבת כל הסיבות. הוא חי במציאות שלו, במציאות של המכאובים שלו. וכשהוא חי במציאות הזו הוא לא חי עם הרבש"ע. במציאות הזו אין אף

שיחת קודש ממורנו ורבנו זיע"א

אחד, יש רק תוהו ובוהו. המציאות שלו היא תוהו ובוהו. ואיפה נמצא המשיח האמיתי, איפה הגאולה האמיתית, בסיבות שהקב"ה שולח לנו, אני לא היה לי מקוה ולא מכונית, והוא שולח לי את האברך. זה נקרא אמונה. אותו אברך אמר לי אני מוכרח להאמין שיש מנהיג לבירה, מי הביא אותי לכאן? בשביל מה באתי? ואת מי מצאתי? היתכן שזה לא סיבת כל הסיבות?! זו היתה סיבה ממסבב כל הסיבות!

אמנם, אחרי שהקב"ה שולח לאדם סיבות, והוא רואה ומכיר את סיבת כל הסיבות, הוא לא נשאר לחיות למעלה מן הטבע בדרגה הזו של סיבות, הוא חוזר למציאות הנראית. כי כך נוצרנו באופן שכזה, כי באם האדם יחיה רק את הסיבות ולא יחיה את המציאות שלו, את המציאות הפחותה שלו, ולא יהיה "וחטאתי נגדי תמיד", הוא יכול להיות כופר בעיקר. מכיון שהוא עלול לחשוב שהוא צדיק גמור, ויגיע לכך שיאמר בחנני ה' ונסני צרפה כליותי. אפילו דוד מלך ישראל חי וקיים אמר "בחנני ה' ונסני צרפה כליותי" צרף כליותי ותמצאני נקי. הרגתי את יצרי, ולבי חלל בקרבי. ולכן הוא היה מוכרח לקבל פגם בשורש שלו, במידת אהבה, בכדי שיראה שהוא לא שליט על עצמו, ויש בורא ומנהיג לכל הברואים שהוא סיבת כל הסיבות ומזה שלא יכל לעמוד בנסיון הזה למד לדעת "כי פשעי אני אדע ווחטאתי נגדי תמיד", שאני חוטא ופושע, ולמה, בגלל "וחטאתי נגדי תמיד" שאני תמיד פוגם, אין נשימה שאני לא פוגם. אף שלא כל הזמן הוא פוגם בפועל, מצד עצמי אני חוטא ופוגם כל הזמן, ורק

הקב"ה מסבב את הסיבות שאני לא אפגום, אבל לולי הסיבות הללו - ווחטאתי נגדי תמיד, וממילא "מבשרי", מן הפחיתות שלי, שכל הזמן עומד לפגום, "אחזה אלוקה" - ע"י זה שאני רואה שאתה קיים ומסובב הסיבות שלא אפגום.

והאדם שמונח במחשבות אלו (שהוא אינו עושה כלום והכל הרבש"ע) כל ימיו, כל נשימה ונשימה, זה נקרא 'היסח הדעת'. כי הסיבות של האמונה מגיעות אליו בהיסח הדעת, כמו אותו אברך שאמר אני מוכרח להאמין שיש אלוקים בעולם. וזה נקרא משיח. שהאדם לא שוכח לרגע את עצמו, מהי המציאות שלו, וכל נשימה הוא חי בסיבות, שכל מה שהוא עושה הכל הרבש"ע מסובב סיבות שיעשה כך. כי בגלל הרשעות שלו - ובכל אדם יש רשעות מרשעות הגויים - הוא מכיר ויודע שהוא לא יכול לעשות כלום, והכל הוא מסיבת כל הסיבות. ומתוך שמכיר את הרשעות שלו הוא חי ב"חטאתי נגדי תמיד", "כי פשעי אני אדע" איזה חוטא ופושע אני. מתוך זה הוא חי ברשעות שלו, ואז הוא יכול לחיות בבחינת היסח הדעת של הגאולה ושל המשיח. כי כאשר הוא מרגיש ("דערהערט") את עוצם רשעותו, והוא חי בהרגשה זו כל נשימה ונשימה, וכאשר יש לו ישועה הוא עומד ורואה שכל רגע יש סיבה אחרת - הוא מוכרח להאמין שיש בורא. אבל ללא הסיבות הוא לא יוכל לדעת את האמונה מעצמו, כי מציאות הרשעות שלו גורמת שהוא לא יכול לעשות מאומה. ואם כן כל מה שהוא ומה שיש בו זה הכל מכח הסיבה.

המשך יבוא אי"ה

הַמִּשְׁךְ פְּנִינִים יְקָרִים

וְחֻמוֹשִׁים עָלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם (יג, יח) פֶּרֶשׁ"י אֵין חֻמוֹשִׁים אֵלָא מִזְוִינִים. דְּבָרֵי רִשְׁ"י צ"ב דִּלָּא מִצָּאנוּ שְׁבִנֵי יִשְׂרָאֵל צָרְכוּ כָּלִי זֵין הָרִי נֹאמֵר וַיִּצְעֲקוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֵל ה'. אֵלָא הַכוּוֹנָה לַחֲרָבִי וְקִשְׁתִּי הִנֵּאמֵר בְּפִרְשֵׁת וַיְחִי (מח, כב) וְתִרְגְּמוּ בְּצִלּוֹתַי וּבִבְעוֹתַי הֵייוּ הַתְּפִלוֹת וְהַבְּקָשׁוֹת שֶׁאֵלוּ הֵם כָּלִי זֵינוּ שֶׁל יְהוּדֵי וּבִנְשָׁק הַזֶּה הַזֵּדִינוּ בְּמִצְרַיִם.

וַיֹּאמֶר ה' אֵל מֹשֶׁה מַה תִּצְעַק אֵלַי וְגו' (יד, טו) יֵשׁ לִפְרֵשׁ בְּפִשְׁטוֹת מֵאַחֵר שֶׁכִּבְר גִּילָה הִקְבִּ"ה תַּחֲלִילָה לְמֹשֶׁה רַבִּינוּ ע"ה שֶׁמֵּהֵאֵי טַעְמָא יִסּוּגוּ אַחֲרֵי שְׁעֵי"ז יִטְעֶה פֶּרְעָה וַיֹּאמֶר גְּבוּכִים הֵם בְּאֶרֶץ וְכו' וְאֵז וְאִכְבְּדָהּ, הָרִי הַכֹּל לְטוֹבָה וְאֵם כֵּן אֵין צָרִיךְ לְהַתְּפַלֵּל עַל זֶה כֹּלָּל רַק לְצַפּוֹת לִישׁוּעָה שֶׁתִּבָּא לְכִשְׁיִצְמָרְךָ. (מַעְגְלֵי צִדֵּק)

וַיֹּאמֶר ה' אֵל מֹשֶׁה מַה תִּצְעַק אֵלַי דְּבַר אֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּסְעוּ (יד, טו) אֲבָן עֲזוּרָא וְרַמְבַּ"ן מְקַשִּׁים עַל צַעֲקַת מֹשֶׁה רַבִּינוּ ע"ה הֲלֹא הִקְבִּ"ה הִבְטִיחוּ וְאִכְבְּדָהּ בְּפִרְעָה וְכו' (שם יז) נִרְאֶה כִּי מִדֶּרֶךְ הַצִּדִּיק לְצַעֲקוֹק אֵף עַל מַה שֶׁנִּבְטַח שֶׁמֵּאִמֵּר הַשֵּׁי"ת הוּא אַחֵר שְׁלִימוֹת פְּעוּלוֹתָיו שֶׁל הָאָדָם, וְתַפִּילָה וְצַעֲקָה בְּכֹלָּל פְּעוּלוֹת הָאָדָם הַשֵּׁלֶם לֹאֲלָקִיו. וְלֹאֲזֵאת שֶׁצָּרִיךְ זַעֲקָה גַּם אַחֵר הַהִבְטָחָה וְכו' וְהַשֵּׁי"ת רָצָה שִׁיִּצְעֲקוּ כַּמִּשְׁכָּח הַשְּׁמִיעֵנִי אֶת קוֹלְךָ וְכו'.

(שֶׁפֶת אִמְת)

וְנִחַנּוּ מֶה (טו, ח) הָעֲבוּדָה הַיִּשְׁרָה הִיא לְהַתְּחַזֵּק תַּחֲלִילָה בְּשִׁפְלוּת עֲצָמוֹ וַיִּבֹּא לִירְאָה תַּתָּא יִרְאֵת הָעוֹנֵשׁ, וְאִח"כ יִתְחַזֵּק בְּגִדּוֹלֶת הַבוּרָא ב"ה וַיִּשְׁיג יִרְאֵת עֵילָאָה יִרְאֵת הָרוֹמָמוֹת וְעֵי"ז יִהְיֶה וְעֵשָׂה טוֹב שֶׁכָּל עֲשִׂיוֹתָיו אֵף בְּדַבְרִים הַגְּשְׁמִיִּים הַמּוֹתָרִים הַהִכְרָחִים הָיוּ טוֹב בְּתַכְלִית בְּלָתִי לֵה' לְבָדּוֹ, וְזֶהוּ סוּר מֵרַע וְעֵשָׂה טוֹב.

(מִתּוֹךְ עֲבוּדַת יִצְחָק)

וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֵל אֶהְרֹן קַח צִנְצֻנֹת אַחַת וְתֵן שְׁמָה מֵלֵא הָעוֹמֵר מִן (טו, לג), צִנְצֻנֹת זֶה הַכֹּלִי הַגְּשְׁמִי הַחוּמָר שֶׁל הָאָדָם, וְתֵן שְׁמָה מֵלֵא הָעוֹמֵר מִן וּמִלְמַד הִיא לְעִבּוּר אֶת הַשֵּׁי"ת גַּם בְּדַבְרִים הַגְּשְׁמִיִּים כְּמוֹ אִכִּילָה וְשִׁתִּיָּה. הָעֲצָה אֵיךְ לֵבֵא לִזֶּה הִיא וְהֵנַח אוֹתוֹ לִפְנֵי ה' שִׁיעֵשָׂה הַכֹּל עֲבוּר הַשֵּׁי"ת לְמִשְׁמַרְת לְדוֹרוֹתֵיכֶם גַּם בְּזִמָּן הַזֶּה וְכו'.

(אֲבִיר יַעֲקֹב)

וַיִּבֹּא עַמְלָק וַיִּלָּחֶם עִם יִשְׂרָאֵל בְּרִפְיָדִים (יז, ח) דְּרִשׁוּ חו"ל שֶׁרְפוּ יָדֵיהֶם, וְאֵם ח"ו יֵשׁ רַפְיוֹן בִּידֵים בְּמִדַּת אֶהֱבָה יִרְאֵה חֶסֶד וְגִבּוּרָה אִז תִּכְפַּח מִתְעוֹרָר מִלְחַמַּת עַמְלָק הוּא הַדַּעַת שְׁבַסְט"א לְהַדִּיחוּ ח"ו מֵאֲמוֹנָתוֹ וְדַעַתוֹ הַשְּׁלִימָה, וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֵל יְהוֹשֻׁעַ, מֹשֶׁה נוֹטְרִיקוֹן מֹשֶׁה שׁוֹמֵר הַדַּעַת אִמֵּר אֵל יְהוֹשֻׁעַ שֶׁהִיָּה עֲנִיו וְשִׁפְל בַּחַר לָנוּ אֲנָשִׁים אֵלּוֹ הַצִּדִּיקִים הַשְּׁלִימִים בְּאֲמוֹנָתָם וְצֵא הַלָּחֶם בְּעַמְלָק בְּדַעַת שְׁבַסְט"א הָעֵדֶר אֲמוֹנָה, אֶהְרֹן וְחֹזֶר מִדַּת הַחֶסֶד וְהַגִּבּוּרָה תִּמְכּוּ בִידָיו שֶׁל מֹשֶׁה הַדַּעַת הַשֵּׁלֶם.

(עֲבוּדַת יִצְחָק)

וַיִּשְׁמַע יִתְרוֹ וְכו' (יח, א) אֵיתָא בְּאֲבוֹת עֵין רוּאָה וְאוֹזֵן שׁוֹמַעַת וְכָל מַעֲשִׂיךְ בְּסִפְר נִכְתָּבִים. הַחוּבָה עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד לְטַהֵר אֶת אֲבִירָיו לְהַבּוּרָא יִתְב"שׁ בְּבַחֲנִית וְכָל הַלְּבָבוֹת יִרְאוּךְ שֶׁגַּם הַיִּצְהָר יִהְיֶה מֵלֵא יִרְאֵה וּפְחָד מֵהַשֵּׁי"ת וַיִּדַּע שֶׁכָּל הָאֲבִירִים שֶׁנָּתַן לוֹ הַשֵּׁי"ת הוּא כְּדֵי לְהַכְנִיעַ לְרִצּוֹן הַבוּרָא ב"ה, וְזֶהוּ וַיִּשְׁמַע מִלְשׁוֹן הַשְּׁמַע לְאוֹנֶךְ יִתְרוֹ מִכּוּוֹן לְמוֹתוֹת כְּדֵי שִׁיכְנִיעַ אוֹתָם לְתוֹרָה"ק וְהַתּוֹרָה מִגִּנִּי וּמִצְלִי עַל יָדֵי זֶה בָּאִים חֲסִדִּים בְּבַחֲנִית כֶּהֵן מִדִּין, גַּם ע"י הַתְּפִלוֹת יוֹשְׁפֶע חֲסִדִּים בְּעוֹלָם וִיתְרוֹמֵם הַתּוֹרָה.

(אֲבִיר יַעֲקֹב)

וַיְדַבֵּר אֱלֹקִים אֶת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וְכו' (כ, א) אוֹדוֹת מִתֵּן תּוֹרָה אֵיתָא בְּשֵׁם הַרָה"ק רַבִּי בַּעַר זַצ"ל פִּירוּשׁ הַפֶּסֶק אֲשֶׁרִי אָדָם עוֹז לוֹ בְּךְ מִסִּילוֹת בְּלִבָּבָם (תַּהֲלִים פד) שְׁמִי שִׁישׁ לוֹ מִסִּילוֹת בְּלִבָּבוֹ אוֹ הַתּוֹרָה שֶׁלּוֹ יֵשׁ לוֹ דְּבָקוֹת בְּהַבּוּרָא יִתְבָּרַךְ זֶה עוֹז לוֹ בְּךְ וְכו'. כְּמוֹ"כ יֵשׁ לְדְרוֹשׁ מִרִּישָׁא לְסִיפָא שְׁמִי שְׁלֹמֹד לְשִׁמָּה הַתּוֹרָה מִנִּיחַ בּוֹ רִשְׁמָה וְכו'.

(שֶׁפֶת אִמְת)

יו"ל ע"י מַעֲרַכַת הַחֲבֵרוֹתָא רַח' עֲדָנִי 3 יְרוּשָׁלַיִם 91050

5829688 - 02 פֶּקֶס: 5325477 - 02

נִיתֵן לְקַבֵּל בְּמִיָּל: av5829688@gmail.com ת.ד. 5080 יְרוּשָׁלַיִם

לְעִילּוֹי נִשְׁמַת מוה"ר ר' אֲשֶׁר ב"ר אֲרִיָּה מִרְדְּכִי זַצ"ל זי"ע

